

Нарт делкән бәәдл

ТОЛГЪАЧНРИН СОВЕЩАНЬ КЕХИГ УДАДУЛДЖАХ УЛС

Восток Запад хойрин правительствсин толгъачнрин совещань хурахин туск обществен джисан куч авч йовхарн—нарт делкән блгә цагин бәәдл ончта болджана. „Китн дәәнд цупрсн олн äмтс, тинм совещань келгънд — дәәнә äмшгәс гетлгънә лавта хаалгъ узджәнә. Ах кемджәнд совещань келгънур зутклгън— юмнд куч бгшго шаху болджана—гидж лондонск „Таймс“ газет герчдджәнә.

Иигә бәәсн бийнь, западн орн-нутгудиг залгч улс, правительствсин толгъачнр харгъд саалтг болхар седәд, терунд белдлгънд харшлад бәәцхәнә. „Совещаньд белдлгъяр—кучр гидгяр Запад зог келжәнә гидж тоолдж болхмн“—гидж „Нью-Йорк Таймс“ газетин парижск корреспондент темдгдджәнә. Американск талдан нег а з е т — „Крисчен Сайенс монитор“, äмтин иткмджтә кевәр кирцв чигн, США тинм совещань келгънур намрас эрт оч чадшго гилж герчдджәнә.

Тингхләрн тегәд, америкиг гардгч улс тер совещаньд куундгх тюрмудин тоод, ирлшгонь урласнь медлгә бәәх тюрмуд, улгурнь Германияг негдулгънә туск тюр орлулхмн гигъад кучлäd бәәцхәнә. Энунәс колтә, Германск Демократическ Республикаг гард „Нейес дейчланд“ газет индгж бичджәвә: „Германияг негдулгънә тускар западин тәвджәх неквр аю-кейу уга йовдл болджахнь серлтә кун болгънд ил медгдджәнә. Эн тюр иг зугл немшнр бийснь хагълдж чадхмн“.

Западн орн-нутгуд, юмни тюрунд тегәд США, газадин керг-тюрин министрмуд тюррулдж харгъад, т е д н ах толгъачнрин совещаниг келгънә бурдәмджин тюрмуд хәләсн деерән, бас нарт делкән бәәдлин туск тюрмудин бийсинь хәләтхә гидж кучлджәцхәнә. Туугәрн тедн, правительствсин толгъачнрин совещань кехд харшлхар седджәхмн болджана. Энунә тускар итальянск „Унита“ газет: „Туугәрн тегәд совещаньд белдл-

гънә туск тюр иг Запад толгъачнрин тонгъалхкар седджәнә. Толгъачнрин харгългънг, газадин керг-тюрин министрмудин совещанәр солхар керг седдг зәрм уле бәәнә. Газадин керг-тюрин министрмуд, нам эс болх тюрәр болв чигн зөвтән эс бактлшлгънг, толгъачнрин совещань болхиг цуулдхин төлә олзгддгд чигн бәәхмн,“—гидж темдгдджәнә.

Совещаньд белдвр кехд, государствс хоорндан итклцлгъән батруллгън эркн чинртә. Болв западн орн-нутгуд, чиввртә бәәлгънг хуридулгч уулдврмуд кегъад бәәцхәнә. Тер йовдлмудин зәрмснь инм. Североатлантичск блокд орлдг орн-нутгудин дәәнә министрмуд апрель сард Парижд цулгрдж, тер орн-нутгудин газр деер ракетн болн ядерн селм бәәрлулхин туск тюр хәләцхәхмн. Тинм селмәр западногерманск цергиг агсхд белдвр делгрдж кегддж йовна. Минь энунә төлә, бонск харслтин министр Штраус одахн Вашингтон орад ирв, ирсәннь хбн Штраус, Западн Германияг атомн селмәр агсхд иләр дуудвр келжәнә. Западногерманск „социал-демократическ партин ахлачин дарук Эрлер, Штраусин эн дуудвр иг, гитлеровск Германияд соньсгдджасн дәәнд дуудврла дуньгцулджәнә.

Германлә төвкнллтин бооца келгън—немш олн-äмтнд эркн чинртә. Эн тюр иг совещань деер шуудж хәләхмн гидж Советск правительствс б г с н селвтг западногерманск болн американск залгч улс дурта болджахн. Эн ювгдд ним болджахин уршигг западногерманск „Дер шпигель“ журнал илдкдж бичджәнә. Западн Германияг „эврәннь ракетн плацдарм гидж хәләджәх американцнрт“, төвкнллтин бооцана туск тюр иг толгъачнр хоорнд куундхлә, «дегд тас уга» болх билә гидж журнал бичджәнә.

Правительствсин толгъачнрин совещань келгънә хаалгъд харшлт кехәр седджәх, нарт делкән бәәдл иг ясрулшгогъяр седджәх улсин гуджрлтиг нарт делкән общественность нег мбсддж бурушаджана.

ДОРАГШЛДЖ ДОШЛГЪН

США-я экономикд кризисин ончс кууджәхин тускар американск бар äмсдж бичджәнә. Орн-нутгин ода бәәх экономическ бәәдл иг газетс доргшан унлт гидж нерәдджәнә, эн унлт производствсин ц у г халхсиг збвәр икәр улмәдән орулв. „Уолл-стрит джорнәл“ бичсәр болхла, производствсин цуг кемджәнә февраль сард, нидн джилнн ним цагт бәәснлә дуньгцулхд, 12 процентәс улү дорагшан унв. Энунәс иштә индгж сана орулв. 1948-49 джилмудт болн 1954 джилмудт болсн н, изводств дор унлгън американск экономикаг догдлулад орксн бәәсн, тингхд производствс 10,5 процент дор унск бәәсн. США-д ода болджах экономическ догдлтин эклцнь, тер джилмудинәр болхла збвәр ик. Улгурнь, нефтяной болн цаасна промышленностин халхд производствсин индгж збвәр хасгдлгън дәәнә хбн шинкән болджахнь эн.

Производство икәр хасгдджахас иштә, кбдлмш уга улсин то татвр угагъяр бсдж йовна, тер учрар американск профсоюзмудин гардчар одахн бачм конференц хуридулгч США-д мартин эклцд, төвкнллт кбдлмш уга 5250 кун, кутц кбдлмш уга гурвн сай гар кун бәәхнь тоолгдджана гидж тер конференц деер зарлгдв. Кбдлмш уга бәәсн учрар, гербулнртәгън хамдан 30 шаху сай кун, эс гидж зургъан американцнр болгъна негнь тюрджәхнь эн болджана.

Кбдлмш уга улсин то бсәд бәәнә. Шишлнә йосдин соньсхвәр болхла, мартин 9-с авн 15 куртл 400 гар миньгън кун кбдлмш уга бәәхнн учрар теткул бгтхә гисн эрлгъ орулдж бгч.

США-д экономическ бәәдл муурчахла хамдан американск монополюск куч-кблсчнрин бәәдл-джиргълур цаарандан дәврлг кегә бәәнә. Февраль сарин эргид хот-хол унтәрв, эмнллгънә теткулин, пәтрин, кбдгәр йовлгъна ун ббдлв. Нидн джилнн февраль сард бәәснлә дуньгцулхд, кбдлмшчнрин авчә джалвин чинрнь тавн процент багърв.

США-д кризисин темдг хуриджахас иштә болн кбдлмш уга улсин то бсджәхәс иштә, äмтн ик гидг олар äмсджәнә. Энүг темдгддж бичхләрн, американск зәрм газетс, кемрджән США-г гардджах улс зер-зевәр агслгъна, нарт делкән бәәдл иг хуридулгчнәр төвкнун бәәхд дурта муурчудла экономикаг залгъла келгън хаслгъна болн куч-кблсчнрин сә хәйлгънг учртан эс авлгъна политикән цаарандн кегәлд бәәхлә, орн нутгин бәәдл ум муурх гидж бичцхәнә.